

Asia: VN/23633/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Psoriasisliitto tahtoo antaa lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Esitysluonnoksessa lääkkeiden vuosiomavastuun määräksi esitetään vuodelle 2024 noin 619,39 euroa. Tämä tarkoittaisi 27,23 euron korotusta verrattuna vuosien 2022-23 vuosiomavastuuseen (592,16 euroa). Esitys ei huomioi sitä, että monen pitkäaikaissairaalan taloudellinen tilanne on jo nyt heikko, ja siksi esitetty korotus on monelle sairastavalle varsin merkittävä. Psoriasisliitto ei pidä korotusta kannatettavana ja katsoo, että kansainvälisesti vertaillen korkeaa omavastuusuutta tulee korottamisen sijaan pienentää.

Psoriasisliitto, Suomen Reumaliitto, IBD ja muut suolistosairaudet ry sekä Allergia-, Iho- ja Astmaliitto teettivät vuonna 2018 selvityksen pitkäaikaissairausten aiheuttamasta taloudellisesta rasituksesta. Selvityksen perusteella sairastaminen kuormittaa taloutta monin tavoin, ja 36 % sairastavista kokee pitkäaikaissairaudesta aiheutuvat kustannukset melko tai erittäin suurena rasitteena kokonaistaloudellisessa tilanteessaan. Psoriasisliiton, Yliopiston apteekin ja Helsingin yliopiston toteuttamassa tutkimuksessa (2022) jopa 40 % vastaajista kertoi, että heillä on ollut taloudellisia vaikeuksia lääkkeidensä hankkimisessa. Nämä taloudelliset haasteet koskevat siis merkittävää sairastavien joukkoa.

Vuosiomavastuun tason määrittelyssä tulee huomioida myös se, kuinka paljon ja nopeasti elinkustannukset ovat nousseet vuosien 2022–2023 aikana. Jo potilasjärjestöjen vuoden 2018 selvityksessä lähes kolmannes vastaajista kertoi siirtäneensä lääkkeen hankkimista sen hinnan vuoksi. Neljännes oli joutunut tinkimään muista välttämättömistä menoista, kuten ruuasta, hankkiakseen lääkkeensä. Tarpeellisen lääkkeen hankkimatta jättäminen tai hankinnan lykkääminen

johtaa siihen, että lääkehoito ei toteudu tarkoituksenmukaisesti. Tämä voi heikentää huomattavasti yksilön hyvinvointia ja toimintakykyä sekä aiheuttaa yhteiskunnalle kustannuksia mm. lisääntyneiden terveydenhuollon käytien ja sairauspoissaolojen kautta.

Lääkkeiden vuosiomavastuukatto on ongelmallinen varsinkin erityisen kalliita lääkkeitä käyttäville, sillä heillä lääkekatto voi langeta maksettavaksi heti alkuvuodesta, yhden tai kahden kuukauden aikana. Potilasjärjestöjen toteuttaman selvityksen perusteella 57 % kalliita lääkkeitä käyttävistä kokee ostamisen aiheuttaneen taloudellisia haasteita liittyen vuosittaiseen omavastuuseen. Ongelma ei kosketa vain pienituloisia, vaan kustannukset ovat merkittävä rasite myös keskituloisille. Tämän haasteen ratkaisemiseksi hallitusohjelmassa esitetään seuraavaa: ”mahdollistetaan lääkekorvausten vuosiomavastuun jakaminen osiin julkisen talouden näkökulmasta kustannusneutraalilla uudistuksella”. Psoriasisliitto katsoo, että kyseinen kirjaus on toteutettava nopeasti. Pidemmällä tähtäimellä terveydenhuollon maksukattoa (lääkekatto, asiakasmaksut, matkakatto) tulee tarkastella kokonaisuutena ja yhdistää maksukatot. Maksukattojen yhdistäminen ei kuitenkaan saa aiheuttaa omavastuuosuuksien kasvua niillä, joiden sairaus kartuttaa lähinnä jonkin yksittäisen maksukatton alaisia kustannuksia.

Kirveskoski Hannele
Psoriasisliitto ry